

УДК 351:614.8

- С. А. Вавренюк,*
д. держ. упр., доцент, професор кафедри організації і проведення аварійно-рятувальних робіт,
Національний університет цивільного захисту України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6396-9906>
- І. М. Хмиров,*
д. держ. упр., доцент, доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту,
Національний університет цивільного захисту України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7958-463X>
- А. П. Хрятинський,*
д. держ. упр., провідний науковий співробітник,
Науково-дослідний інститут публічного права
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2492-051X>
- О. А. Яценко,*
к. е. н., доцент, заступник начальника кафедри управління у сфері цивільного захисту,
Національний університет цивільного захисту України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7129-389X>
- І. З. Данильчук,*
викладач кафедри управління діяльності підрозділів цивільного захисту інституту
післядипломної освіти, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-9704-3989>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.8.577

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ КЕРІВНИКА РОБІТ З ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

- S. Vavreniuk,
Doctor of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Professor of the Department of Organization and Conduct of Emergency Rescue Operations, National University of Civil Protection of Ukraine
- I. Khmyrov,
Doctor of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Civil Protection Management, National University of Civil Protection of Ukraine
- A. Khriapynskyi,
Doctor of Sciences in Public Administration, Leading researcher, Public law academic and research institute
- O. Yashchenko,
Phd in Economics, Associate Professor, Deputy Head of the Department of Civil Protection Management, National University of Civil Protection of Ukraine
- I. Danylchuk,
Lecturer, Department of Management of Civil Protection Units, Institute of Postgraduate Education, Lviv State University of Life Safety

THE MECHANISM OF MANAGERIAL DECISIONS OF THE HEAD OF EMERGENCY RESPONSE WORK AS A FACTOR IN ENSURING NATIONAL SECURITY

В дослідженні розкриті теоретичні й прикладні положення формування механізму управлінських рішень керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, який є органом управління та якому підпорядковуються усі сили і засоби, котрі задіяні на ліквідацію наслідків НС. А з врахуванням сучасних викликів та загроз й умов воєнного стану керівник з ліквідації наслідків НС є складовою публічно-го управління та виступає чинником забезпечення національної безпеки.

Проаналізовано чинну нормативно-правову базу в сфері цивільного захисту, котра регламентує діяльність керівника робіт, яка дозволяє визначати механізм його призначення, механізм управлі-

нських рішень керівника під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, механізм взаємодії з органами влади, органами управління.

Показано специфіку прийняття управлінських рішень в умовах зміни обстановки під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, в умовах обмеженості часу та ресурсів й підвищення ризику небезпечних чинників, які характерні для даного рівня і характеру НС.

Визначено етапи механізму управлінських рішень, котрі включають в себе оцінку обстановки, вибір альтернативних рішень, аналітичне та інформаційне забезпечення під час НС, час доведення рішень до виконавців й контроль їх реалізації. Особливо приділено увагу порядку призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, в залежності від рівня надзвичайної ситуації хто може виконувати такі обов'язки.

Розкрито механізм взаємодії керівника робіт в зоні надзвичайної ситуації з органами публічної влади, органами управління та силами цивільного захисту.

В статті автором визначені основні проблемні аспекти функціонування механізму прийняття рішень. Виділено недостатній рівень інформаційної взаємодії, складності координування між суб'єктами реагування та ліквідації, недосконала підготовка керівників різних рівнів та груп.

У висновках запропоновані напрями вдосконалення механізму управлінських рішень керівника робіт з ліквідації наслідків НС, враховуючи динамічні зміни в процесі ліквідації, викликані комбінованими надзвичайними ситуаціями, що впливають на рівень національної безпеки нашої держави.

This study examines the theoretical and practical aspects of developing a decision-making mechanism for the head of emergency response operations, who serves as the governing authority to whom all forces and resources involved in emergency response operations are subordinate. Given current challenges, threats, and the conditions of martial law, the emergency response manager is an integral part of public administration and plays a key role in ensuring national security.

The current regulatory framework in the field of civil protection has been analyzed; this framework regulates the activities of the head of emergency response operations, allowing for the determination of the mechanism for his appointment, the mechanism for the head's management decisions during emergency response operations, and the mechanism for interaction with government bodies and administrative authorities.

This paper examines the specifics of managerial decision-making under changing conditions during emergency response operations, given the constraints of time and resources and the increased risk of hazardous factors characteristic of this level and nature of emergencies.

The stages of the management decision-making mechanism are identified, which include situation assessment, selection of alternative solutions, analytical and informational support during an emergency, the time required to communicate decisions to implementers, and monitoring of their implementation. Separate attention is given to the procedure for appointing a manager for emergency response operations, specifying who may perform such duties depending on the level of the emergency.

The article examines the mechanism of interaction between the emergency response coordinator and public authorities, administrative bodies, and civil protection forces.

In the article, the author identifies the main problematic aspects of the decision-making mechanism's functioning. The author highlights the insufficient level of information exchange, the difficulties in coordination among response and recovery entities, and the inadequate training of managers at various levels and within different groups.

The conclusions propose directions for improving the mechanism of managerial decisions made by the emergency response manager, taking into account the dynamic changes in the response process caused by combined emergencies that affect the level of national security of our state.

Ключові слова: надзвичайна ситуація, реагування, механізм управлінських рішень, керівник робіт, публічне управління, органи влади, національна безпека, воєнний стан.

Key words: emergency, response, decision-making mechanism, project manager, public administration, government agencies, national security, martial law.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ

науковими чи практичними завданнями. Комбіновані надзвичайні ситуації, які притаманні сьогоднішнім реаліям вимагають ефективних дієвих рішень для мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій. Підвищення ефектив-

ності публічного управління в сфері цивільного захисту, вдосконалення механізмів управління процесами реагування на НС та ліквідація їх наслідків впливає на рівень національної безпеки держави.

Одне з основних місць в системі управління процесами реагування й ліквідації наслідків НС посідає керівник робіт з ліквідації їх наслідків, котрий є ланкою уп-

равління і організатором діяльності всіх сил та засобів, що залучені до ліквідації. Тому якість, своєчасність, обґрунтованість управлінських рішень таким керівником впливає на своєчасність реагування, налагодження взаємодії усіх суб'єктів реагування, координація груп, що входять до складу штабу з ліквідації та в результаті призведе до мінімізації людських та матеріальних втрат.

Чинна нормативно-правова база з питань цивільного захисту регламентує питання призначення керівника робіт з ліквідації наслідків НС, визначає його завдання, механізм прийняття управлінських рішень та алгоритм взаємодії з органами публічної влади й силами цивільного захисту. Проте практична реалізація в цьому напрямі, потребує доповнень, змін та оновлення, так як умови воєнного стану, динамічна зміна обстановки, обмеженість часу на прийняття рішень, підвищений рівень ризиків, комбіновані надзвичайні ситуації вимагають дієвих управлінських рішень, які будуть ефективні в сьогоденнішніх реаліях.

Окрім цього, проглядається недостатня інформаційна взаємодія між суб'єктами реагування на НС та належний рівень підготовки керівного складу, котрий приймає управлінські рішення. Зазначені проблемні питання потребують комплексного дослідження механізму управлінських рішень керівника робіт з ліквідації наслідків НС. А вирішення цієї проблематики дозволить підвищити ефективність функціонування системи цивільного захисту й зміцнення національної безпеки України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Ряд вітчизняних та зарубіжних науковців досліджували проблематику публічного управління в сфері цивільного захисту, механізм управлінських рішень при розвитку надзвичайної ситуації. Проведений аналіз наукових праць говорить про значний теоретичний доробок в цьому напрямі і дає можливість розкривати аспекти функціонування системи цивільного захисту й механізмів управління.

Так, питання розвитку функціональної та структурної моделі державного управління в сфері цивільного захисту досліджувались в працях С. Андрєєва, де обґрунтовувалась необхідність її адаптації до динамічних загроз сьогодення.

В дослідженнях М. Андрієнка розкривались питання розвитку механізмів державного управління в сфері пожежної та техногенної безпеки та шляхи їх вдосконалення.

В працях Є. Романенка висвітлювались проблемні питання функціонування органів управління в сфері цивільного захисту, їх взаємодія та необхідність модернізації системи управління, враховуючи досвід європейських країн.

Ряд науковців досліджували питання управління процесами реагування на надзвичайні ситуації та шляхи мінімізації їх наслідків в контексті вдосконалення управлінських рішень й міжнародної співпраці. Піднімалися питання розробки та впровадження програмних комплексів для прийняття управлінських рішень в сфері цивільного захисту.

Проте, незважаючи на значний науковий доробок в напрямі публічного управління в сфері цивільного за-

хисту, комплексний механізм управлінських рішень керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій залишається недостатньо дослідженим та в умовах воєнного стану, динамічного розвитку НС, вимагає дієвих та ефективних рішень, що будуть направлені на мінімізацію наслідків від таких надзвичайних ситуацій. Це обумовлює необхідність подальших наукових досліджень в даній сфері.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті полягає в комплексному дослідженні механізму управлінських рішень керівника робіт з ліквідації наслідків НС як складової системи публічного управління та ролі керівника робіт в забезпеченні національної безпеки в процесі динамічного розвитку надзвичайної ситуації.

Для досягнення визначеної мети в роботі необхідно вирішити такі завдання:

- проаналізувати діючі нормативно-правові акти, що регламентують діяльність керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, в питаннях призначення, організації управління та прийняття управлінських рішень;

- розкрити сутність й структурні елементи механізму управлінських рішень керівника робіт, враховуючи динамічність розвитку надзвичайних ситуацій та обмеженість часу і ресурсів, що притаманні сучасним реаліям;

- дослідити механізм взаємодії керівника робіт з органами публічної влади, органами управління й силами цивільного захисту, визначити проблемні аспекти та запропонувати шляхи вирішення цих питань і обґрунтувати напрями вдосконалення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Єдина державна система цивільного захисту здійснює сьогодні свої завдання в умовах повсякденного функціонування з врахуванням умов воєнного стану. Зростання комбінованих надзвичайних ситуацій, котрі не визначені в Державному класифікаторі НС, обмеженість часу та ресурсів під час динамічного розвитку надзвичайної ситуації вимагають подальшого вдосконалення системи публічного управління в сфері забезпечення безпеки населення та території. Актуальною є діяльність, котра направлена на реагування на НС та ліквідацію їх наслідків, що розглядається в межах системи публічного управління та є складовою реалізації державної політики в сфері національної безпеки.

Органом управління в процесі ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій є керівник робіт, котрий в рамках делегованих повноважень, здійснює управлінські функції, виступає координатором органів публічної влади, органів управління й сил цивільного захисту та від рішень якого залежить мінімізація наслідків від цієї НС. Його діяльність інтегрується в систему публічного управління на кожному з рівнів надзвичайних ситуацій, як на державному, регіональному, місцевому так і на об'єктовому, при цьому забезпечується взаємодія між різними суб'єктами управління під час розвитку НС.

Реальність сьогодення вимагає вдосконалення механізмів управлінських рішень керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, як елементу публічного управління, що повинні враховувати динамічну зміну в процесі розвитку НС, обмеженість ресурсів й часу на прийняття дієвих рішень в умовах підвищених ризиків. Вдосконалення цього механізму буде залежати не лише від внесення змін, доповнень, оновлень в нормативну базу з питань цивільного захисту, але й від рівня взаємодії суб'єктів реагування на надзвичайну ситуацію та ліквідацію її наслідків.

В даному випадку доцільно проводити дослідження механізму управлінських рішень керівника робіт з позиції публічного управління, що дозволяє проаналізувати інституційні засади діяльності, чинне нормативно-правове забезпечення, механізми координації й взаємодії та визначити управлінські процедури, котрі забезпечують ефективність реагування на НС. Завдяки такому підходу є можливим визначити роль та місце керівника робіт в системі публічного управління та виділити напрями вдосконалення механізмів управлінських рішень як чинників забезпечення національної безпеки.

Для досягнення мети дослідження необхідне вирішення комплексу взаємопов'язаних завдань, що включають нормативно-правові, управлінські та організаційні аспекти діяльності керівника робіт з ліквідації наслідків НС. Реалізація завдань можлива при системному аналізі, узагальненні практичної складової системи цивільного захисту та виокремлення напрямів їх вдосконалення.

Основу нормативно-правового забезпечення діяльності керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій складають положення Кодексу цивільного захисту України. Зокрема в статтях 75 та 76 визначений правовий статус керівника робіт, визначені його повноваження, роль та місце в системі управління в процесі реагування і ліквідації наслідків НС. Керівник робіт з ліквідації наслідків НС призначається для безпосереднього керівництва в зоні будь-якої надзвичайної ситуації та своїми управлінськими рішеннями керує проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт [1]. У відповідності до Кодексу, керівник робіт є уповноваженою посадовою особою, на яку покладено обов'язки по безпосередньому керівництву силами цивільного захисту в зоні надзвичайної ситуації. Рішення керівника робіт є беззаперечними і обов'язковими до виконання усіма суб'єктами реагування та ліквідації, він несе повну відповідальність за результат цих рішень.

Чинне законодавство регламентує механізм призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Його призначення залежить від рівня надзвичайної ситуації. Якщо надзвичайна ситуація регіонального рівня, керівником робіт може бути призначений перший заступник або один із заступників керівника обласної державної адміністрації. Якщо надзвичайна ситуація об'єктового рівня, керівником робіт може бути один із керівників цього об'єкту у відповідності до розподілу обов'язків. До прибуття керівника робіт з ліквідації наслідків НС в зону ліквідації, його обов'язки виконує керівник підрозділу, формування, котрі перші прибули ліквідувати наслідки надзвичайної ситуації. Якщо надзвичайна ситуація сталась на об'єкті критич-

ної інфраструктури, об'єкті підвищеної небезпеки до прибуття керівника робіт його обов'язки виконує особа інженерного персоналу або диспетчер об'єкту. Коли надзвичайна ситуація по характеру походження не потребує призначення керівника робіт, його обов'язки може виконувати керівник підрозділу, що прибув на ліквідацію. Такий механізм призначення і виконання обов'язків на початковому етапі реагування на НС дозволяє забезпечити централізацію управління, прослідковується чітка вертикаль підпорядкування та персоналізовано відповідальність за прийняття управлінських рішень.

Також елементом нормативного регулювання є документ "Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації" [4]. Дане Положення визначає організаційні засади функціонування штабу, котрий є робочим органом керівника робіт з ліквідації наслідків НС. Саме рішенням керівника робіт, в залежності від характеру, виду, масштабу НС, формується штаб, до складу якого входять оперативні групи, що виконують завдання по різним напрямкам. Кількість та перелік таких груп визначається керівником робіт. Штаб забезпечує інформаційну та аналітичну підтримку управлінських рішень керівника, проводить збір й обробку інформації про обстановку в зоні надзвичайної ситуації, проводить планувальні заходи, виконує координуючу функцію діями сил цивільного захисту та веде оперативно-технічну і звітну документацію.

Аналіз нормативно-правових актів свідчить про системний підхід щодо організації управління під час ліквідації наслідків НС, прослідковується послідовність управлінських дій, визначений механізм взаємодії й відповідальності суб'єктів реагування і ліквідації. Однак, сучасні виклики та загрози в умовах воєнного стану, що характеризуються динамічністю розвитку надзвичайних ситуацій, вимагають вдосконалення ряду положень в діючій нормативній базі, що будуть направлені на підвищення рівня прийнятті рішень, покращення інформаційної взаємодії й адаптації управлінських процедур до комбінованих надзвичайних ситуацій.

Для формування цілісного уявлення про нормативну основу функціонування механізму управління керівника робіт з ліквідації наслідків НС необхідно провести порівняльний аналіз нормативних актів, виявити узгодженість між різними документами, а також визначити проблемні аспекти та недоліки в правовому регулюванні.

Механізм управлінських рішень керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій необхідно розглядати як системно організований процес, котрий спрямований на своєчасне реагування на загрози та мінімізацію наслідків НС, завдяки координації дій усіх суб'єктів реагування та ліквідації. В рамках публічного управління такий механізм є інструментом реалізації управлінських функцій держави в сфері цивільного захисту [6].

Сутність механізму управлінських рішень полягає в послідовному здійсненні взаємопов'язаних дій, котрі в результаті забезпечують ефективність реагування і

ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій. Управлінські дії направлені:

- на аналіз обстановки;
- прогнозування розвитку подій;
- вибір оптимального варіанту реагування з врахуванням наявних обмежень та ресурсів.

Механізм управлінських рішень керівника робіт являє собою сукупність певних етапів. На першому етапі реагування на НС необхідно провести збір, узагальнення та обробку інформації про обстановку в зоні надзвичайної ситуації, тобто це є інформаційно-аналітичне забезпечення. Інформація повинна бути оперативна та достовірна, що дозволить сформувати основу для подальшого прийняття управлінських рішень.

Другий етап полягає в оцінці обстановки, що дозволяє визначити характер й масштаб надзвичайної ситуації, ідентифікувати основні загрози, проаналізувати можливі сценарії розвитку ситуації та оцінити наявні сили й засоби. Це етап дозволяє сформулювати бачення про поточний стан та перспективи розвитку ситуації.

Під час третього етапу розробляються та визначаються управлінські рішення. Керівник робіт формує кілька альтернативних варіантів дій, які будуть можливі при конкретних умовах розвитку НС. Вибір рішення залежить від часу, ресурсів й рівня ризику.

Четвертий етап передбачає доведення прийнятих рішень до виконавців, через систему управління під час ліквідації наслідків НС або через штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Управлінські рішення керівника повинні забезпечити чіткість формулювання завдань, направлені на визначення відповідальних осіб та встановлення часу виконання завдань.

П'ятий етап — це контроль виконання й коригування управлінських рішень, завдяки постійному моніторингу реалізації поставлених завдань та оцінці результатів. В разі динамічної зміни обстановки в процесі реагування внесення змін до прийнятих рішень.

Отже, механізм управлінських рішень керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій це динамічна система, котра дозволяє забезпечити безперервний процес управління в умовах НС. Ефективність та дієвість цього механізму залежить від рівня інформаційного забезпечення, адаптивності до швидкої зміни обстановки, підготовленості керівників різних рівнів та налагодженості процедур управління, що в результаті забезпечить належний рівень реагування та мінімізацію наслідків від надзвичайної ситуації для територій та населення.

Взаємодія керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій з органами публічної влади, органами управління й силами цивільного захисту, їх узгодженість, впливає на результативність реагування на НС та мінімізацію її наслідків. В системі публічного управління така взаємодія розглядається як організаційний та управлінський процес, що дозволяє координувати рішення, розподіляти повноваження, узгоджувати дії та обмінюватися інформацією між всім залученими суб'єктами.

Реалізація механізму взаємодії керівника робіт відбувається через поєднання вертикальних й горизонтальних зв'язків управління. Вертикальність зв'язку полягає в підпорядкованості керівнику робіт органів ви-

конавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів управління та сил цивільного захисту. Горизонтальний вимір забезпечується завдяки координації дій між різними підрозділами, спеціалізованими, комунальними службами, медичними структурами, правоохоронними органами, військовими та добровільними формуваннями, котрі беруть участь в реагування на цю надзвичайну ситуацію. Практична реалізація такої взаємодії забезпечуються завдяки рішенням керівника робіт сформувати штаб з ліквідації наслідків НС.

Зміст механізму взаємодії керівника робіт полягає не лише в прийнятті управлінських рішень, а й в погодженому виконанні їх усіма суб'єктами. Це забезпечується своєчасністю отримання інформації про обстановку в зоні НС, чіткого розподілу завдань та функцій кожної групи реагування, встановлення порядку спільних дій та формування єдиного інформаційного простору й зв'язку. Механізм взаємодії вважається дієвим, якщо взаємодія здійснюється безперервно, а в разі динамічності обстановки швидко переглядаються пріоритети реагування.

Проведення аналізу в напрямі функціонування механізму взаємодії дозволило виявити низку проблемних питань. В першу чергу, спостерігається недостатній рівень інформаційної взаємодії між учасниками реагування, що простежується в затримці передачі інформації, застосуванні різних каналів зв'язку, неповноцінності визначення реальної обстановки. Проблемою також є складність координації між органами влади, органами управління й силами ліквідації наслідків при багаторівневому управлінні, коли залучаються суб'єкти різного підпорядкування. На низькому рівні залишається професійна підготовка посадових осіб, що приймають та реалізують управлінські рішення. В умовах сучасних загроз та впливом воєнного стану, а також збільшенням комбінованих надзвичайних ситуацій ці проблемні аспекти посилюються.

З огляду на виявлену проблематику необхідним є визначення шляхів їх вирішення. Одним із таких напрямів є вдосконалення інформаційної взаємодії між усіма залученими суб'єктами реагування завдяки впровадженню єдиних підходів до збору, обробки й передачі інформації, застосування цифрових інструментів підтримки управлінських рішень. Порядок координації між органами публічної влади, органами управління та силами цивільного захисту можна забезпечити шляхом стандартизації процедур взаємодії, відпрацювання чіткого алгоритму розподілу повноважень та відповідальності й вдосконалення роботи штабу з ліквідації наслідків НС як основного координаційного органу. Підвищення рівня готовності керівного складу й посадових осіб [5], що залучені до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, забезпечувати системним навчанням, проведенням командно-штабних тренувань, з наближенням до реальних умов викликаних додатково воєнними загрозами [3], моделювання складних сценаріїв обстановки, відпрацювання ситуаційних кейсів під час функціонального навчання органів публічної влади.

Враховавши результати дослідження можна обґрунтувати напрями вдосконалення механізму взаємодії керівника робіт з ліквідації наслідків НС. Напрями вдосконалення полягають в наступному:

— розвиток єдиного координаційного середовища в системі публічного управління;

— в нормативно-правові акти в даній сфері своєчасно вносити зміни та доповнення в питання взаємодії в умовах воєнного стану;

— сприяння в забезпеченні функціональної спроможності штабів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

— посилення інформаційного та аналітичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень.

Реалізація даних напрямів вдосконалення дозволить підвищити узгодженість дій всіх суб'єктів реагування, скоротити час на прийняття й реалізацію управлінських рішень, сформувані адаптивні моделі управління, що враховують динамічний розвиток НС.

Отже, механізм взаємодії керівника робіт з суб'єктами реагування є необхідною складовою системи публічного управління в сфері цивільного захисту[2]. Вдосконалення цього механізму є одним із напрямів зміцнення національної безпеки України в умовах сучасних викликів та загроз.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

В результаті проведеного дослідження вдалося сформувати цілісне уявлення про механізм управлінських рішень керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій як складової публічного управління та чинника забезпечення національної безпеки.

Аналіз нормативно-правового забезпечення діяльності керівника робіт дозволив зробити висновки про необхідність своєчасного доповнення, внесення змін в положення, враховуючи при цьому умови воєнного стану, динаміку розвитку НС, складність комбінованих надзвичайних ситуацій.

Встановлено, що ефективність функціонування механізму управлінських рішень керівника робіт передбачає ефективну організацію роботи штабу з ліквідації наслідків НС як робочого органу управління.

Розкрито сутність механізму управлінських рішень керівника робіт як систему взаємопов'язаних етапів, що дає можливість керівнику робіт приймати рішення в умовах обмеженого часу, ресурсів й підвищеного рівня невизначеності.

Досліджено механізм взаємодії керівника робіт з суб'єктами реагування, що реалізується через систему вертикальних й горизонтальних зв'язків управління.

Визначено ряд проблемних питань та запропоновано напрями вдосконалення, реалізація яких дозволить підвищити ефективність функціонування системи публічного управління в сфері цивільного захисту.

В перспективах подальших наукових розвідок в даному напрямі доцільним є дослідження питань інтеграції національної системи цивільного захисту до міжнародних безпекових практик, що дозволить адаптувати управлінські механізми до сучасних викликів.

Література:

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 2 жовтня 2012р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

2. Помаза-Пономаренко А.Л., Мороз С.А. Цивільний захист як сфера забезпечення національної безпеки України. Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів XXI століття. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Житомир. 07 серпня 2023. С. 305-308.

3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

4. Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Наказ МВС України від 26.12.2014. № 1406. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-15#Text>

5. Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року. № 443. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/443-2013-%D0%BF#Text>.

6. Vavreniuk S., Chernysh R., Grygorian M., Kryshtal V. Functions of state authorities in responding to and eliminating the consequences of emergency situations. Public administration and state security aspects.2(2025). 2025. P. 179— 189.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), "Civil Protection Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (Accessed 7 April 2026).

2. Pomaza-Ponomarenko, A.L. and Moroz, S.A. (2023), "Civil defense as a sphere of ensuring the national security of Ukraine", Zbirka dopovidej na Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnij konferentsii [Conference Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference], National University, Zhytomyr, Ukraine, August 07, pp. 305— 308.

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), Law of Ukraine "On the legal regime of martial law", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (Accessed 7 April 2026).

4. Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2014), "On Approval of the Regulations on the Emergency Response Headquarters and Types of Operational, Technical, and Reporting Documentation of the Emergency Response Headquarters", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-15#Text> (Accessed 7 April 2026).

5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), Resolution "On Approval of the Procedure for Training for Intended Actions of Civil Protection Management Bodies and Forces", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/443-2013-%D0%BF#Text> (Accessed 7 April 2026).

6. Vavreniuk, S. Chernysh, R. Grygorian, M. and Kryshtal, V. (2025), "Functions of state authorities in responding to and eliminating the consequences of emergency situations", Public administration and state security aspects. vol. 2, pp. 179— 189.

Отримано редакцією журналу / Received: 08.04.26

Прорецензовано / Revised: 17.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 21.04.26